

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14499458>

AYOLLARDA KO'KRAK BEZI SARATONI KASALLIGI

Ergashev Asqar Jong'oboyevich

Samarqand davlat tibbiyot universiteti "Fizika,
biofizika va tibbiy fizika" kafedrası (PhD) assistenti
askarergashev@rabler.ru

Tojiboyeva Madina Ravshan qizi

Samarqand davlat tibbiyot universiteti
2-son davolash fakulteti 118 guruh talabasi.

Erkaboyeva Mohichehra Rustam qizi

Samarqand davlat tibbiyot universiteti
2-son davolash fakulteti 143 guruh talabasi.

***Annatsiya:** Ushbu maqolada ko'krak bezi saratoni - ayollar orasida eng keng tarqalgan onkologik kasalliklardan biri bo'lib u ko'krak bezining hujayralari o'sib, nazoratsiz ravishda ko'payishi natijasida rivojlanishi xaqida ma'lumotlar berilga. Erkaklarda ham uchrashi mumkin, lekin bu holat juda kam uchraydi. Kasallikning o'z vaqtida aniqlanishi va to'g'ri davolash usullarini qo'llash ko'pchilik holatlarda bemorning hayotini saqlab qolish imkonini berishi xaqida ma'lumotlar berilgan.*

***Kalit so'zlar:** onkologik kasallik, ko'krak bezi saratoni, radiatsiya, mammografiya, kimyoterapiya.*

Asosiy sabablari:

1. Genetik moyillik: Agar oila a'zolarida ko'krak bezi yoki tuxumdon saratoni bo'lgan bo'lsa, xavf oshadi.
2. Gormonal o'zgarishlar: Erta hayz ko'rish (12 yoshdan oldin) yoki kech menopauza.
3. Yashash tarzi: Nosog'lom ovqatlanish, semizlik, kam harakatlilik, spirtli ichimliklar istemol qilishda
4. Tug'maslik yoki kech homladorlik: 30 yoshdan keyin birinchi homladorlik xavfni oshirishi mumkin.

5. Radiatsiya ta'siri: Ko'krak yoki ko'krak qafasiga qaratilgan radioterapiya.

Belgilari:

- Ko'krakda yoki qo'ltig'ida paydo bo'lgan qattiq tugun yoki bo'rtma.
- Ko'krak shakli yoki hajmining o'zgarishi.
- Ko'krak terisida qizarish, quruqlik yoki yorig'lar.
- Sut bezi so'rg'ichidan qonli yoki boshqa ajalmalar.
- So'rg'ichning ichkariga kirib ketishi.

Tashxis qo'yish usullari:

1. Ko'rik va o'zini tekshirish: Har oy ko'kraklarni qo'l bilan paypaslab, o'zgarishlarni tekshirish tavsiya etiladi.
2. Mammografiya: Ko'krak bezining rentgen tekshiruvi.
3. Ultratovush (UZI): Ayniqsa yosh ayollarda samarali.
4. Biopsiya: Shubhali o'simtadan namuna olib, laboratoriya tekshiruvi o'tkaziladi.

Davolash usullari:

- Jarrohlik: Shish yoki butun ko'krakni olib tashlash.
- Radioterapiya: Saraton hujayralarini yo'q qilish uchun nur bilan davolash.
- Kimyoterapiya: Dori vositalari yordamida saratonni davolash.
- Gormonal terapiya: Gormonlar ta'sirini bostirish orqali shishning o'sishini to'xtatish.
- Immunoterapiya: Tana immun tizimini saratonga qarshi kurashga safarbar etish.

Oldini olish:

- Sog'lom turmush tarziga rioya qilish.
- O'z vaqtida profilaktik ko'rikdan o'tish.
- Ko'krak o'zini tekshirishni odat qilish.
- Mammografiyani 40 yoshdan oshgach muntazam o'tkazish.

Xulosa qilib aytish mumkuni: Agar siz yoki yaqinlaringizda yuqorida sanab o'tilgan belgilar mavzuj bo'lsa, darhol shifokorga murojaat qilish muhim. Kasalikning dastlabki bosqichida tashxis qo'yilsa, davolash muvaffaqiyatli bo'lish ehtimoli yuqori.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Бекман И.Н. Радиоактивность и радиация радиохимия, том I: Учебное пособие. – М.: Октопринт. – 2011. – 400 с.
2. Ergashev A.J. Олий таълим тизимида “Ионлаштирувчи нурланишлар” мавзусини модуль тизимида ўқитиш усуллари ЎзМУ хабарлари вестник нууз аста нууз мирзо улуғбек номидаги ўзбекистон миллий университети илмий журнали тошкент – 2022 yil 202-204 betlar.
3. Ergashev A.J. Oliy ta’limda yadro texnologiyalari fanini o’qitishda didaktik o’yin topshiriqlarini tayyorlash texnologiyasi Scientific Bulletin of NamSU- Научный вестник НамГУ-NamDU ilmiy axborotnomasi–2022-yil_7-сон 353-359 b.
4. Bozorov E.X., Ergashev A.J. “Tibbiyotda magnit rezonans tomografiyasi” mavzusni yangi pedagogik texnaloyagiyasi asosida o’qitish “Pedagogik mahorat” ilmiy-nazariy va metodik jurnal. – Buxoro, 2022. № 2. – B. 222–227.
5. Ergashev A.J., Orolova S.B. Ayollarda ko’krak bezi saratoni diagnostikasi, belgilari va davolash usullari MODERN EDUCATION AND DEVELOPMENT Выпуск журнала №-15 P 98-101